

**PROIECT PROMETEUS – PROMOVAREA ECONOMIEI
SOCIALE ÎN ROMÂNIA PRIN CERCETARE,
EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ
LA STANDARDE EUROPENE**

**MIHAELA LAMBRU
CLAUDIA PETRESCU**

Proiectul **PROMETEUS – Promovarea economiei sociale în România prin cercetare, educație și formare profesională la standarde europene** este finanțat prin Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial *Dezvoltarea Resurselor Umane* și derulat în parteneriat de către Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (FDSC), Institutul de Cercetare a Calității Vieții (ICCV), Universitatea din București (UB), Centrul Național de Pregătire în Statistică (CNPS) și European Research Institute on Cooperative and Social Enterprises – University of Trento (EURICSE). Proiectul se derulează în perioada 1 septembrie 2010–31 august 2013 și are ca scop promovarea economiei sociale ca instrument flexibil și durabil pentru generarea de locuri de muncă, dezvoltare economică și incluziune socială în România.

Proiectul își propune promovarea unui cadru de politică publică în domeniul economiei sociale în România. Economia socială reprezintă o formă a economiei, distinctă de economia publică sau cea capitalistă (Bouchard, 2010)¹, populată de organizații diverse, cum ar fi asociații, fundații, cooperative (de producători, de credit, de consumatori, meșteșugărești etc.), cunoscute pentru specificitatea lor în a răspunde nevoilor sociale, dar care pot utiliza, în realizarea scopurilor sociale asumate, mecanismele de piață. Dată fiind specificitatea acestor organizații în ceea ce privește caracteristicile lor instituționale și regulile de guvernare, economia socială este recunoscută, în momentul de față, la nivel internațional ca fiind un sector distinct, diferențiat de sectorul economiei capitaliste și sectorul public (Deffourny și Campos, 1992)², fiind recunoscut ca un „al treilea sector”.

Adresa de contact a autorilor: Mihaela Lambru, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Bd. Schitu Măgureanu nr. 9, sector 5, București, email: lambruadf@b.astral.ro; **Claudia Petrescu**, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, 050711, București, România; e-mail: claucaraiman@yahoo.com.

¹ Bouchard, M., *The worth of the Social Economy. An international perspective*, CIRIEC, P.i.E. Peter Lang, Bruxelles.

² Deffourny, J., Monzon, Campos, J. L., *Economie Sociale: entre économie capitaliste et économie publique*, Bruxelles, CIRIES și De Boek-Wesmael, Inc., 1992.

În ultimii douăzeci de ani, am asistat în România la renașterea sectorului neguvernamental, sau „al treilea sector”, care, în 2008, a ajuns să cuprindă 27 319 organizații active, funcționând într-o varietate de domenii: social, educație, cultură, protecția mediului etc. și integrând o diversitate de forme asociative de tip non-profit, precum asociații, fundații, uniuni, cooperative și asumându-și funcții variate de reprezentare și *advocacy*, întrajutorare și furnizare de servicii. Complementar cu sursele de finanțare clasice pentru organizațiile neguvernamentale (finanțări publice și private, donații și sponsorizări), aproximativ 15% dintre aceste organizații reușesc să realizeze venituri din activități economice (Lambru, Vameșu, 2010)³, acest procent fiind încă redus, comparativ cu situația din țările europene dezvoltate.

În mod concret, obiectivele proiectului *Prometeus* sunt următoarele:

1. Dezvoltarea cercetării științifice și aplicate și a învățământului superior în domeniul economiei sociale, instrumente indispensabile pentru implementarea conceptului de economie socială în România și integrarea acestuia în mișcarea europeană din domeniu.

2. Creșterea vizibilității întreprinderilor sociale, a sprijinului public necesar dezvoltării lor în România și promovarea unor politici publice favorabile.

3. Dezvoltarea întreprinderilor sociale în România și creșterea performanțelor acestora, prin programe de formare și consultanță de specialitate.

Aceste obiective reflectă concepția întregului proiect care își propune să promoveze soluții de politică publică, având la bază cercetare sistematică în domeniu. Rezultatele cercetării vor fi utilizate în scopul informării și educării factorilor de decizie și a altor actori interesați de problematica economiei sociale cu privire la profilul actual al sectorului nonprofit, tendințe, constrângeri și oportunități în anagajarea de activități antreprenoriale, modele de bună practică în domeniul politicilor publice la nivel european. Sperăm ca proiectul să ajute la creșterea calității dezbaterii publice în domeniu și deciziilor de politică publică.

Activitățile principale ale proiectului se referă la cele trei componente majore ale sale, respectiv cercetarea, educația și formarea profesională, fiecare partener aducând contribuția proprie la fiecare dintre acestea.

Deoarece este foarte important ca experiența europeană în domeniul economiei sociale să fie cunoscută foarte bine de către membrii proiectului, partenerul transnațional va organiza un program de instruire complex, care va cuprinde atât informații teoretice, cât și practice. Programul de formare va fi furnizat de către European Research Institute on Cooperative and Social Enterprises – University of Trento (EURICSE), care este unul dintre liderii la nivel internațional în materie de cercetare teoretică și empirică în domeniul economiei sociale.

Componenta de cercetare este coordonată de către Institutul de Cercetare a Calității Vieții care este responsabil pentru activitatea de elaborare a cercetării naționale în domeniul economiei sociale. Cercetarea va include diagnoza situației

³ Lambru, M., Vameșu, *România 2010. Sectorul neguvernamental – profil, tendințe, provocări*, București, Editura Litera, 2010.

actuale a entităților de economie socială din România, pe baza datelor existente la Institutul Național de Statistică și a altor date disponibile, analiza cadrului lor juridic, a politicilor publice care le vizează și evoluția lor istorică. Cercetarea va adresa aspecte cantitative și calitative ale entităților de economie socială și va utiliza ca metode sondajul de opinie, interviul, *focus-grupul*, studiul de caz. O parte importantă a diagnozei se va baza pe analiza secundară de date și se referă, în special, la veniturile și cheltuielile diferitelor entități de economie socială și numărul de angajați din aceste organizații. Analiza secundară de date va fi completată de culegerea de informații calitative, prin interviurile aplicate decidenților politici în domeniu și liderilor de organizații de economie socială. De asemenea, studiile de caz și focus-grupurile cu liderii de organizații și decidenții din domeniu vor permite realizarea unei diagnoze cât mai obiective a sistemului. Se poate observa că se dorește o triangulare a informațiilor în domeniu. Entitățile care vor fi cuprinse în analiză sunt: cooperativele, mutualitățile, asociațiile agricole, formele de proprietate colectivă (obștile), asociații și fundațiile furnizoare de servicii sociale, furnizorii de servicii de ocupare, asociațiile și fundațiile din protecția mediului și dezvoltare locală, cultele religioase, atelierelor protejate.

Componenta de educație se referă, pe de o parte, la dezvoltarea de manuale universitare în domeniul economiei sociale, iar pe de alta, la educarea publicului specializat în acest domeniu. Proiectul își propune dezvoltarea a cel puțin trei manuale universitare care să ajute studenții și masteranzii să cunoască mai bine acest domeniu și să înțeleagă rolul acestor entități în procesul de incluziune socială. O altă activitate care vizează creșterea gradului de cunoaștere în domeniu se referă la îmbogățirea fondului de documentare, prin achiziționare de lucrări de specialitate în domeniu. Educația publicului se va realiza prin organizarea de dezbateri, seminarii în care vor fi diseminate rezultatele cercetării și prin organizarea de târguri regionale, în care entitățile de economie socială vor fi invitate să își prezinte activitatea.

Formarea profesională va cuprinde atât formarea de formatori în domeniu, cât și de manageri de întreprinderi sociale.

Acest proiect este cu atât mai oportun cu cât, în acest moment, există în România o dezbatere cu privire la elaborarea unei legislații specifice pentru entitățile de economie socială. Proiectul va contribui la creșterea calității acestei dezbaterii cu informație structurată, bazată pe cercetare științifică în domeniu, exemple de bună practică, clarificare de cadru conceptual și opțiuni teoretice, conducând, astfel, la decizii de politică publică mai bune, care să asigure un cadru coerent și încurajator pentru dezvoltarea entităților de economie socială din România.

Primit: 10.12.2010

Acceptat: 28.12.2010

Redactor: Ioan Mărginean